

Case 15: Funktionsundersøgelser og transportmekanismer i nyren (Kap. 3, 4, 7, 9, 10, 11)

På en bedøvet rotte på 280 g lægges et kateter i venstre ureter til kvantitativ urinopsamling. Blodtrykket måles kontinuerligt vha. et kateter i a. carotis communis, hvorfra der også kan tages arterielle blodprøver. Igennem et kateter i v. jugularis gives en støddosis af ^{51}Cr -mærket EDTA (^{51}Cr -EDTA) og lithium (Li^+). Der fortsættes med i.v. infusion af de to stoffer med hastigheder, der sikrer nær konstante plasma koncentrationer i hele den efterfølgende undersøgelse. Efter at plasma koncentrationerne af ^{51}Cr -EDTA og Li^+ er blevet konstante, startes målinger af den venstre nyres renale plasma clearance for de to stoffer i en kontrol periode. Urinen fra venstre nyre opsamles i en 20 minutters periode, og midt i urinopsamlingsperioden udtages en blodprøve til bestemmelse af plasmakoncentrationer af ^{51}Cr -EDTA og Li^+ . Herefter indgives i.v. 1,25 mg acetazolamid (Diamox®), som hæmmer kulsyreanhydrasen i den proximale tubulus. Umiddelbart efter foretages, på samme måde som i kontrolperioden, en bestemmelse af den venstre nyres renale plasma clearance for ^{51}Cr -EDTA og Li^+ i en 20 minutters periode.

Oplysninger:

Det kan antages, at ^{51}Cr -EDTA i nyren behandles på samme måde som inulin. Desuden kan det antages, at Li^+ -ionen ikke er plasmaproteinbundet, filtreres frit og i nefronet udelukkende behandles ved reabsorption i de proximale tubuli (og altså hverken reabsorberes eller secernerer i nefronafsnittene distalt for den proximale tubulus). Koncentrationen af Li^+ i absorbatet fra den proximale tubulus er identisk med den lumenale koncentration i hele den proximale tubulus' længde (dvs. til og med den proximale tubulus' pars recta). Ved passagefraktionen for et givet stof på et givet sted i nefronet forstås den mængde af stoffet, der pr. tidsenhed med præurinen passerer det pågældende sted i nefronet, udtrykt i forhold til den mængde af stoffet, der pr. tidsenhed glomerulært udfiltreres.

Måleresultater:

	Kontrolperiode	Efter indgift af Diamox
Plasmakoncentrationer:		
$^{51}\text{Cr-EDTA}$ ($\text{cpm} \cdot (100 \mu\text{l})^{-1}$)	1275	1285
Li^+ (mmol/l)	0,160	0,165
Na^+ (mmol/l)	142,0	141,5
K^+ (mmol/l)	4,2	4,1
Urinkoncentrationer:		
$^{51}\text{Cr-EDTA}$ ($\text{cpm} \cdot (100 \mu\text{l})^{-1}$)	252.991	37.397
Li^+ (mmol/l)	9,10	2,55
Na^+ (mmol/l)	274,2	325,0
K^+ (mmol/l)	254,0	108,2
Diurese ($\mu\text{l} \cdot (20 \text{ min})^{-1}$)	170	848

(cpm = counts per minute. Radioaktiviteten er korrigeret for baggrundsaktivitet).

Opgave:

1. Beregn den glomerulære filtrationshastighed GFR ($\mu\text{l}/\text{min}$) for rotnyren hhv. før og efter indgiften af Diamox.
2. Vis (ved hjælp af en ligning), at den renale plasma clearance for Li^+ (C_{Li}) udtrykker udløbshastigheden af væske fra pars recta af de proximale tubuli i nyren ($\dot{V}_{\text{prox}}^{\text{pr}}$).
3. Beregn den absolutte reabsorptionshastighed af Na^+ ($\mu\text{mol}/\text{min}$) og vand ($\mu\text{l}/\text{min}$) i nyrens proximale tubuli før og efter indgift af Diamox.
4. Opstil et udtryk for passagefraktionen for vand (og Na^+) ved udløbet fra de proximale tubuli's pars recta, hvori kun indgår clearance for $^{51}\text{Cr-EDTA}$ og for Li^+ .
5. Redegør for den del af den observerede effekt af Diamox på de proximale tubuli, som kan forklares ud fra Diamox' kendte virkningsmekanisme.
6. Forklar den under spm. 1 observerede ændring i GFR ved indgift af Diamox.
7. Beregn den samlede Na^+ reabsorptionshastighed ($\mu\text{mol}/\text{min}$) i nefronafsnit beliggende distalt for de proximale tubuli's pars recta (dvs. i Henles slynger + distale tubuli + samlerør) hhv. før og efter indgift af Diamox.
8. Beregn udskilleleshastigheden for K^+ ($\mu\text{mol}/\text{min}$) hhv. før og efter indgift af Diamox.
9. Redegør for mekanismerne bag de af Diamox forårsagede ændringer i Na^+ reabsorptionen i distale nefronafsnit (jvfr. opg. 7) og i K^+ udskilleleshastigheden (jvfr. opg. 8) på basis af kendskab til transportmekanismer i distale nefronafsnit

(Henles slynge og distale tubulus). Anvend evt. skematiske tegninger af disse nefronafsnits celler og disses iontransport-mekanismer.

10. Angiv i hvilken retning urinens pH vil ændres ved indgift af Diamox og redegør kort for ændringens årsag.